

Закохані: роман

КУПИТИ

Це книжка про кохання в будь-якому віці. Ба більше, про кохання по-французьки - віддане, безрозсудне і трохи шалене. Будь-де і будь-коли, особливо влітку. Герої цього роману вступають у стосунки з одними партнерами, потім із іншими, повертаються до колишніх. Кохання - сенс їхнього життя, чудові спогади та підтвердження, що все було не намарно. ...Білі будиночки, обсажені квітниками з трояндами, чудова погода, пляжі з білим піском, - усе тут надзвичайно романтичне, все закликає забути хоч на певний час метушню міського життя, проблеми, що турбували упродовж року, думати про себе і, звісно, про кохання, пірнаючи стрімголов, спираючись на набутий життєвий досвід, у вир романтичних пригод. Героїні роману - три жінки, представниці трьох поколінь: зовсім молода дівчина, старша жінка, збагачена життєвим та іншим досвідом, котрій також хочеться кохати і бути коханою, і головна героїня роману - 40-річна розлучена красуня Маріанна. Літні вакації - пора ніжних стосунків і флірту, які нібито ні до чого не зобов'язують, а після повернення з відпочинку часто просто забуваються. Але так буває не завжди...



Мадлен

ШАПСАЛЬ

ЗАКОХАНІ



Мадлен
ШАПСАЛЬ



Шапсаль Мадлен
Закохані : роман / Мадлен Шапсаль; перекл. з фр. В. П. Мотрука. — Тернопіль :
Видавництво Богдан, 2024. — 192 с.

ISBN 978-966-10-1336-9

З французької переклав Віктор Мотрук

“LES AMOUREUX ”

by Madeleine Chapsal

© LIBRAIRIE ARTHEME FAYARD, 1997

© Віктор Мотрук, переклад, 2023

© Видавництво Богдан, виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2024

Це книжка про кохання в будь-якому віці. Ба більше, про кохання по-французьки — віддане, безрозсудне і трохи шалене. Будь-де і будь-коли, особливо влітку. Герої цього роману вступають у стосунки з одними партнерами, потім із іншими, повертаються до колишніх. Кохання — сенс їхнього життя, чудові спогади та підтвердження, що все було не намарно.

Вони божевільні?

Рене Кревель

«У День всіх святих у нашому Сентонжі зазвичай стоїть чудова погода — тепла, сонячна.

Тоді увесь цвинтар нагадує величезну клумбу з хризантемами rozmaїтих форм і яскравих кольорів. Іду від могили до могили і, милуюся величезними білими, жовтогарячими чи золотистим кулями; їх так багато, і вони так щільно притулилися одна до одної, що здаються мені штучними!

Гладжу потайки кілька квіток, упевнюючись, що вони живі.

Є тут і кущові хризантеми з маленькими жовтими, червоними або фіолетовими квіточками, від чого горщики, у які вони посаджені, схожі більше на святкові букети.

Купила на базарі два таких скромних букетики, і кладу їх праворуч і ліворуч від нашого склепу. Потім на мить завмираю, щоб відвідувачі цвинтаря подумали, що я молюся.

Коли повернулася наступного дня, побачила їх перекинутими поривом вітру. Знову ставлю їх прямо і підпираю камінцями, «позиченими» на сусідній могилі, нібито занедбаній. Квіти заберу днів через десять — не люблю, щоб живі рослини засихали чи замерзали на могилі, тоді й покладу камінці на місце. Хто краде на цвинтарі? Хіба що незабобонні люди...

А я забобонна!»

У своїй кімнаті сидить за невеликим письмовим столом із червоного дерева молода брюнетка. На мить підводить голову і зупиняє перо. Чорний зошит під молескіновою палітуркою, у якому вона щось занотовує, схожий на бухгалтерську книгу. Маріанна вибрала цей зошит з-поміж багатьох інших із блискучими, барвистими, привабливими палітурками, які пропонують у відділі канцелярських товарів Будинку преси письменникам і школярам, саме через його строгий вигляд.

На першій сторінці написала чорним чорнилом капсульною ручкою

назву зошита: «Без коханого».

Написаний у ньому дрібним, чітким почерком текст починається на третій сторінці і продовжується без жодного закреслення чи виправлення.

Маріанна перечитує щойно написане, нічого не змінює, після чого знову пише:

«Якщо я прийшла сюди двічі поспіль у поминальний день, і якщо збираюся приходити знову, то лише тому, що сподіваюсь завоювати у такий спосіб прихильність тих, хто нещодавно опинився в іншому світі: моїх батьків і моєї старенької хресної матері... Я їх дуже любила! За життя не зуміла їм цього сказати, але тепер вони повинні знати це краще, ніж раніше; вони, безперечно, намагатимуться якось віддячитись мені, вони це зможуть, якщо захочуть...

Зокрема, вони могли б посприяти, щоб я зустрілася з Мішеlem. І побачила його хоча б здалеку. Чому б ні? У цьому немає нічого поганого...

Зрештою, маю право приїжджати до Сентонжа у день Всіх Святих, це навіть мій обов'язок. Мішель також, адже частина його сім'ї, у тому числі його мертвонароджена донечка, поховані тут. Мабуть, він теж прийде на цвинтар — о котрій годині? — у супроводі дружини, дітей, може, сестер, тобто усіх тих, кого я називаю його «домочадцями», — його найближчої охорони, яка йому так потрібна... Проти мене?

Востаннє я зустріла його — він був разом із друзями, а я сама, — випадково; він чомусь увесь час витріщався на носки своїх черевик. Якби я була його дружиною, то ця дивна звичка дивитися на ноги у зазвичай сміливого чоловіка мене насторожила б. Та його жінка, мабуть, настільки впевнена в собі, що їй гадки не має, що її чоловік може мати іншу жінку, тобто мене. Чи здогадується вона тим паче, що у нас був не короткий роман, а ми були тривалий час пройняті пристрастю? Великим коханням?

Тепер усе це позаду. Ми з ним розійшлися.

Відтоді Мішель ні разу мені не телефонував; я йому також.

Усе ж у цей поминальний день відчуваю попри все, що ніщо ніколи повністю не вмирає. А те, що було дуже сильним — таким сильним, немов кохання, — неможливо стерти з пам'яті, навіть якщо дуже

бажаєш.

Доказом цього є стовпище, безперервна вервечка людей зі стількома квітами у горицках, що доводиться ходити по них по кілька разів від могил до машин.

Горицки з квітами всюди: на могильних плитах, на етажерках для квітів, спереду і з боків склепів, навіть стоять на алеях. Усе кладовище вкрите яскравим хвилястим килимом.

Найбільше мене вражає у цей поминальний день пишнота життя. Море квітів, безперервний рух людей, одні з яких плачуть, а інші байдужі, одні обіймаються (закохані), інші граються (діти).

Хіба ж це не свідчення того, що ніщо не вмирає, доки живуть люди, які думають про тих, кого втратили, іноді згадуючи про них, подумки закликаючи на допомогу?

Чи Мішель все ще думає про мене? Ми пообіцяли одне одному, що більше не шукатимемо можливості побачитись. Проте не обіцяли забути одне одного.

«Між нами все закінчено», — сказав він мені.

«Я погоджуюсь з тобою, — відповіла я йому. — Нам треба знову стати вільними. Ти житимеш сімейним життям, а я маю визначитись зі своїм».

І все ж, сподіваюсь, що ти мене не забудеш?

Ніколи... Аж до самої смерті.

Ми завжди думали про те саме одночасно.

Ще один доказ: ми погодилися припинити наші стосунки. Але не кохання... Бо наше кохання залежало не від нас, воно залежало від самого себе.

Можє, через упевненість, що наша любов живе своїм життям, нині сподіваюсь побачити Мішеля на цвинтарі?

Чи варто вважати це сподівання порушенням обіцянки більше не бачитися з ним?

Так багато людей благають зараз своїх померлих, — бачу це по їхніх губах, що ворухаться; знаю, що саме кажуть: «Не залишай мене самого, мені нестерпно важко без тебе жити. Повернись, будь ласка, я чекаю на тебе. Повернись, повернись...».

Мішелю, сьогодні поминальний день, повернись»

У Парижі, як і в усіх тих містах, що стали славетними завдяки

історичному минулому, кожен мешканець вважає, що його життя минає, наче на театральній сцені... Паперть собору Нотр-Дам, набережні острова Сен-Луї, площа Воґезів, площі Пале-Рояль і Лувру, Єлисейські поля... Усе відбувається ніби уві сні, все набуває нереальності якоїсь ролі.

Згадуючи свою першу зустріч із Мішелем, Маріанна попервах відновлює в пам'яті місце, де вона відбулася: великі ворота будівлі Університету Париж-Сакле, де щойно закінчилася наукова конференція.

— Ну, то що, може, вип'ємо кави? — несподівано запропонував він, коли натовп загрожував роз'єднати їх.

Маріанна зайшлася сміхом від такого нахабного запрошення, адже дотепер між нею і цим чоловіком навіть мови не було про каву, зрештою, вони ще й словечка не встигли промовити!

Вона сиділа перед ним у конференц-залі, і побачила його лише, коли піднялася, щоб піти. Він був вищий за неї, хоча й не набагато. Пасмо каштанового волосся спадало йому на лоба, надаючи молодшого вигляду, хоча йому було вже під сорок. Чоловік упивався в її очі пильним поглядом, немов намагався прочитати її думки.

Коли жінка відчуває на своєму тілі чи обличчі погляд чоловіка, то одразу думає, що у неї щось не так: «Мабуть, ніс блищить! Біля коріння мого фарбованого волосся видно його природний колір! Може, моя бузкова блузка занадто кидається в вічі?»

Щоб приховати те, що могло шокувати цього невідомого чоловіка, Маріанна посміхається.

«Відчуття, що ти погодишся піти зі мною, з'явилося в мене після того, як ти мені посміхнулася своєю світлою, навіть якоюсь дитячою усмішкою. Та усмішка стала немовби дозволом на все, що було потім...

— Та я не мала такого наміру, запевняю тебе, я зовсім не пропонувала себе!

— Це ти так вважаєш! Насправді, щось у тобі казало мені «так»...

Затаєна крапля божевілля, яка щойно у ній прокинулася?

Щодо кави, то вона й справді погодилася одразу. Піднімаючись вузькими похилими вуличками до бульвару Сен-Жермен — священного місця, потім до ресторану «Ле Флор», що на острові Сен-Луї, вони встигли багато що сказати одне одному, зокрема, те, чому

вони тут і чому взяли участь у дискусії.

— Я ледве стримався, щоб не вийти зі зали, — сказав Мішель, — усе, що там говорилося, я вже чув раніше!

— Отже, ви шкодуєте, що прийшли?

Але моє кокетування він ігнорує!

Посміхається, не дивлячись на неї, а вона, обернувшись до нього, бачить на його обличчі мережу дрібних зморшок — ознаку веселості, і це їй одразу сподобалося. Потім він бере її за руку, так, немовби своїм запитанням вона дала йому на це дозвіл.

Вона ще може відсунутись, забрати свою руку, але відчуває, що вже потрапила у полон до цього сильного чоловіка, якому її загравання, удавання, манірність, вагання

цілком байдужі: Одразу захотілося обійняти його, але оскільки ініціатива належала не їй, то залишалося лише піддатися йому, усе ще дорікаючи собі, що через її легковажність він може прийняти її за легкодоступну жінку. Цей чоловік, якого вона щойно зустріла, поза всіляким сумнівом, спокусник, для якого слово «бажання» порожнє: він негайно атакує. Хтозна, що він дозволить собі їй запропонувати?

Її уява розгоряється, і вона вже бачить, як без найменшого опору іде з ним до малого готелю, яких багато у цій дільниці міста...

Як тільки вони сіли обабіч круглого столика, під яким їхні ноги злегка торкаються, щоб зберегти хоч якусь дистанцію у стосунках принаймні для самої себе, Маріанна вигадує перешкоду:

— Я не живу в Парижі!

— Я теж, — відповідає він спокійним і буденним тоном. — Я тут випадково, незабаром від'їжджаю.

І в цю мить Маріанна відчула біль. Перший біль любові, яка щойно народилася.

У чорному зошиті під назвою «Без коханого» вже списано близько десяти сторінок, в тому числі кілька закреслених абзаців, які складно прочитати.

У певних місцях почерк видається більш гарячковим. Авторка записів змінила писальний інструмент: пише вже не чорнильною, а синьою кульковою ручкою.

«Чи покохала я його з першого ж погляду? Чи, може, того дня, коли вперше почула його ім'я: Мішель Баньє? То було ім'я незнайомої мені

людини, але щось, мабуть, ворухнулося в мені, може, інтуїція підказала, бо я одразу запам'ятала його (як мені здалося згодом, через коротке і знайоме звучання: у Сентонжі, рідному краї моєї родини, багато прізвищ закінчуються на «er» або «i»), майже не виходячи зі свого блаженного стану несвідомості.

Перше, ніж відчуєш себе закоханою, так само, як відчуваєш хворобу, коли ще не сподіваєшся чогось від цього чоловіка, не варто переживати, чогось боятися; твоє життя минатиме у безневинному спокої.

У той час я жила у великому місті на Півночі, куди поїхала з чоловіком, учителем історії, до того, як ми розлучилися. У мене там з'явилися друзі, я стала активісткою різних громадських організацій, проте — може, через туманний клімат? — мене брала за серце нудьга.

І це при тому, що з моїм колишнім чоловіком Тьєрі ми ніколи не сварилися, завжди знаходили компроміс, і в мене не було потреби віддалятися від нього, ба більше — переїжджати в інше місто. Побралися ми дуже молодими, — тоді мені лише вісімнадцять виповнилось; взаємини наші нагадували більше дружбу між братом і сестрою, ніж подружні стосунки. Усе, що я пережила і чим збагатилася, починаючи від підліткового віку, — усе це разом із Тьєрі і завдяки йому. Ми з ним здійснювали короткі подорожі до Італії, Іспанії, Греції, спільно відкривали світ ідей. Він був за фахом істориком і жваво цікавився політикою, читав багато книжок, газет, і про все мав чіткі уявлення...

Я уважно слухала його. Спершу лише, щоб одержати інформацію, не стаючи на чийсь бік, але поступово викувала власну думку про стан суспільства.

Передусім прагнула бути вільною, вирішувати все за себе. Я ненавиділа політичне вербування, повернення до ідей, хоча Тьєрі, бувало, твердив мені: «Якщо ми не об'єднаємось, то нічого не доб'ємося». Тим гірше для мене, добиватимусь сама...

Нас розлучили не політичні чи філософські розбіжності, а бажання кожного дещо більше пізнати себе. Може також дізнатися більше про інтимне... Ми були ще такі дитинні, майже відірвані від життя.

Коли я вперше зрадила Тьєрі, то й гадки не мала, що він почав

зраджувати мені ще раніше! Тому млявість його реагування, коли дізнався про те, що я вважала зрадою, — я кохалася з одним із його колег — мене здивувала

й розчарувала. Виявляється, мій чоловік більше мене не ревнує? Отже, він мене не любить.

У той час він залицявся до старшої сестри однієї з його учениць — білявки зі сповільненим мовленням. Ліль — не таке вже й велике місто, щоб чутки в кінцевому підсумку не дійшли до того, хто бажає їх знати.

Саме через зневагу до чуток, а також через байдужість, ми вирішили продовжити жити разом, хоча й спали у різних кімнатах. Це був навіть приємний, якщо не сказати щасливий, період мого життя. Я почала опановувати фах представниці видавництва, розуміючи, що потрібно забезпечити собі можливу майбутню незалежність від чоловіка.

Насправді, я ще не думала про розлучення, але мені було боляче щоразу випрошувати у Тьєрі гроші, якщо у мене виникало бажання, наприклад, купити щось із одягу чи косметики, щоб спокушати інших... Переконання мого чоловіка були достатньо «просунутими», щоб він не вчиняв із цього приводу галасу. Тим не менше, мені було неприємно, що я усім йому зобов'язана, навіть цим зародком свободи, яка врешті-решт перестала бути свободою.

Хто з нас двох запропонував іншому розлучитися? Я щойно познайомилася з Мішелем під час тренінгу, який відбувся у Парижі. Від Ліля до Парижа не так уже й далеко, й я їздила туди більше місяця щодня потягом. Я народилася і виросла в столиці; мені подобалися її чудові краєвиди, обсажені деревами проспекти, численні кав'ярні, щільні натовпи незнайомих людей.

Мій батько, який тоді ще жив, мав трикімнатну квартиру в 15-му окрузі Парижа. Вийшовши на пенсію в Сентонжі, здавав її в оренду. Коли дізнався про мій намір розлучитися, то вирішив, згідно зі законом, попередити своїх орендарів, аби вони виселилися, і передав квартиру у моє розпорядження. Я погодилася. Здавалося, все сприяло тому, щоб зблизити мене з цим чоловіком, з яким я познайомилася в Парижі, не надто сподіваючись, що побачу його знову...»

На терасі єдиного кафе в маленького порту Пеї-де-Ко¹ двійко молодих людей п'ють: він — пиво, вона — безалкогольний освіжаючий напій. Зазвичай, саме хлопці витріщаються, немов змія на здобич, намагаючись їх зачарувати... А тут усе навпаки: саме Сесіль не зводить очей із обличчя Жана-Марка.

Юнка знає, що мало б бути навпаки, але вона така зворушена, її настільки притягує мужність, що вже проступає під іще дитячими рисами хлопця: квадратна щелепа, білі зуби з міцними іклами, швидкий погляд очей, натяк на бороду з волосинками, які ще не встигли вирости. Його шия з гладкою шкірою зберегла дівочу ніжність. Як і рука, зігнута в зап'ясті й обіперта на сусіднє кріселко.

Сесіль іще ніколи не споглядала настільки зачаровано на якогось хлопця серед своїх приятелів, із якими бавилася або вчилася. Якщо й захоплювалася фізичною вродою, то радше у своїх подруг, і то в дусі суперництва: заздрила кучерявим косам, тонкій талії, великим блакитним очам із темними віями... Представники протилежної статі слугували їй лише супроводом, об'єктом дівочої конкуренції, іноді обміну. Антуана обмінювала на Артура або Оскара...

Вони уперше наодинці, без решти компанії, і Сесіль раптом відчуває в горлі стискання. Не знає, що й сказати. Боїться, що йому буде нудно з нею... Що цікавить чоловіків? Час їй уже б це знати!

Він порушує мовчанку, і початок розмови дещо нервовий:

— Ти не бачила Анну?

Анна — найкраща подруга Сесіль, у будь-якому разі від весни вони майже нерозлучні. Проте Сесіль не подобається, що Жан-Марк переймається Анною.

— Ні, сьогодні вранці ні.

— Не знаєш, чим вона займається?

Її відповідь не надто люб'язна:

— Вона не повідомляє мені про свої справи.

Що він знайшов у тій товстенькій дівчині з довгим золотаво-каштановим волоссям, що спадає на плечі, яка завжди сміється? Чому він завжди ходить із нею? Сесіль хоче бути єдиною дівчиною в полі зору Жана-Марка. Чи вдасться

їй це?

— Що ти робиш сьогодні після обіду?

— До тренування з тенісу — нічого особливого...

— Не бажаєш прогулятися?

— Де?

— На скелі. Знаю місце, з якого можна спуститися до пляжу, там ніколи нікого немає...

— Але ж це дуже небезпечно!

— Авжеж, тому хотів би, щоб ти пішла зі мною... Там унизу є багато скляних камінців, я бачив їх згори, але туди можна дістатися, лише спустившись по скелі.

— Скляні камінці?

— Атож, шматки скла, відшліфовані морем; деякі доволі великі... Залишки вітрового скла, ілюмінатора чи уламки пляшок...

Базікає що завгодно, лише щоб заманити її.

— Підеш зі мною?

— Мушу повернутися додому на обід. Якщо хочеш, то після обіду.

— Ну, тоді зустрінемося біля огорожі кукурудзяного поля?

Він підіймається, виймає з кишені кілька монет, аби заплатити за напої.

Сесіль подобається його невимушеність — це нова його риса. Може, хоче цим справити на неї враження?

— Гарзд.

Він бере джемпер, що лежав на кріслі, і зав'язує його навколо шії.

«Це чудово, — думає Сесіль, — дружити з таким молодим хлопцем...»

Буває, що літні люди все ще кохають одне одного, як от її бабуса Марселіна та дідусь Жером. Вона приїхала з ними цього літа на відпочинок на острів. Бідолашні, як їм гірко жити у своїх старечих тілах! Дивлячись на них,

Сесіль мусить докладати зусиль, аби не звертати увагу на зморшки у них на обличчях, на в'ялу шкіру тіл. Як вони можуть досі цілуватися? Коли доводиться їх цілувати, бо ніжно їх любить, то лише притуляється кінчиками губ...

Старі люди мусять дивитися у лазничці чи в ліжку на своє старе тіло. Ніби вони не мають більше права на

молоде, пружне, непорушне! Звісно, буває, що одружуються люди різних поколінь, вона бачила такі фото в різних часописах, але це її завжди шокувало. Хіба може молода дівчина покохати «дідугана», як сказано в комедії Мольєра? Заради якого кохання? Заради покірності, жалю, інтересу?

Цього літа вона зустрінеється з Жаном-Марком. Він повідомив їй, що вперше в житті проведе вакації на острові... Він не знає, що й вона там буде.

Острів — це зовсім інший світ; у нього поринаєш на більш-менш тривалий час, залежно від того, наскільки добре чи погано витримуєш це добровільне ув'язнення. День за днем відкриваєш для себе своїх попутників. Дехто з них такий, як і був минулого літа, іноді, може, дещо змінився за зиму, але є й інші, «новенькі», і ти розмірковуєш, чи справді вони здатні «втриматися».

Торік вона була лише нестерпною дівчинкою, як і інші дівчатка.

«Цей рік стане для мене *важливим* роком», — думає Сесіль, несучись навскач, немов кобилка, на побачення з молоденьким чоловіком на краю кукурудзяного поля, і довга грива її білявого волосся розвівається під подувом вітру.

¹ Pays-de-Sauх — регіон у Нормандії, що належить до Паризького басейну. Його територія займає всю західну частину Сени-Примор'я. Плато, обмежене з півдня Сеною, зі заходу і півночі скелями Кот-д'Альбатр, зі сходу височинами, що виходять на долини Варенн та Острєберт. Назва краю Ко походить від кельтського племені калетів, які населяли цю землю, починаючи зі залізного віку.

Через невеликий герпес, який вона щойно виявила в куточку губи, — може, то укус комара? — Марселіна надягає окуляри, щоб краще роздивитися в дзеркалі. Це лише невеличке почервоніння, яке мине так швидко, як і з'явилося, і до лікаря не доведеться звертатися.

Заспокоївшись, відступає назад. Займається ранковими процедурами, тому зняла сорочку. Але залишила окуляри, які зазвичай знімає, йдучи у ванну кімнату; через них бачить себе оголеною до пояса!

Шок.

— Боже мій, — плаче, — яка ж я стара! І потворна!

Це перебільшення. Як на свій вік, вона має доволі гарний вигляд; частково зберегла м'язи і зріст майже не зменшився. Але ця клята шкіра... Вона зморщується ось тут, під пахвами — у «чутливій зоні», як кажуть про деякі інтимні ділянки. А ще на поясі. Може, через те, що з віком людина осідає? У цьому місці швидко нарастають жирові складки. Щодо грудей... Іноді я думаю, що в Африці або в Амазонці жінки-аборигенки ходять із оголеними грудьми аж до смерті! «Чи то вони такі горді показувати ці колишні мішечки з молоком, тепер уже порожні, але які вигодували чоловіків їхнього племені? Чи це такий їхній спосіб нагадування, що без жінок жоден із них не жив би нині, не був би міцним, взагалі ніким?

У наших «племен», де сосок жінки замінила пляшечка з молоком, жінки вже не пишаються своїми грудьми як атрибутами вигодовування, тепер вони лише еротична приналежність. Поки це ще можливо... Для неї, Марселіни, вони вже втратили своє еротичне призначення, навіть у профіль, — каже вона собі, крутячись перед дзеркалом, сподіваючись знайти більш-менш втішний кут зору для свого самолюбівання.

Найкраще, що може зараз зробити, якщо не хоче зіпсувати собі цей чудовий ранок, упавши у відчай, — це зняти те, що її Жером називає «очима».

— Ти не бачила мої очі?

Без окулярів він бачить усе гірше, для неї іноді це навіть краще. Зокрема, тоді, коли миються в душі вкупі. Марселіна вже не приймає душ разом із ним. Як каже сучасна молодь, вона «соромиться».

А він? Чоловіки менше переймаються старінням свого тіла. Підперезаний махровим рушником, Жером іноді виходить із душу, і поважно проходжається по кімнаті, де Марселіна в халаті готує на маленькій плиті їхнє перше горнятко чаю. Снідають вони внизу, коли вже будуть повністю готові.

— До речі, — каже Жером, — я хотів попросити тебе, щоб ти нагадала мені попросити в Анрі...

Це лише привід: насправді він хотів похизуватися перед нею своїми біцепсами і грудною кліткою.

— Витри мені спину, — іноді просить, простягаючи їй вафельного рушника.

Якщо вона виконує прохання, не коментуючи, то наполегливо питає:

— У мене все в порядку? Нічого тривожного?

— Ти досконалий, любий!

І це правда: вона все ще вважає його гарним.

Коли ж вона дивиться на нього, її погляд проникає крізь його зовнішність; її зворушує його хода, елегантність кожного його руху, витонченість їхніх поєднань. Вона надзвичайно чутлива до його шкіри та кількох «знаків», таких знайомих ще від їхньої першої зустрічі, які досі є, дещо збільшені, як той, чорний, біля шиї...

Головне, що вони разом, завжди удвох, і це для неї велике щастя.

Марселіна одягає шовкову сукню з набивної тканини у бежево-білих тонах із невеликою темно-синьою цяткою. Перше, ніж іти до ванни вона подивилася на небо: воно блакитне, погода буде погожа, може, й спекотно.

Вона розчісується, бачить, що час піти на тижні в перукарню і пофарбувати корінці волосся. Жером не любить у жінок біле волосся, тому вона пофарбувала його у цей невизначений колір; він називає його «блонд», а вона — «коров'ячий хвіст»! Нічого не вдієш, він йому подобається...

Вона злегка пудриться, обприскується квірковою водою — Жером завжди був проти, щоб вона її змінювала, і, на щастя, фірма «Карон» усе ще її випускає.

Й ось вона вже готова прожити ще один день разом із своїм любим Жеромом. Скільки їх уже було? Може полічити лише роки: вже більш ніж сорок. З перервою...

А скільки ще їм залишилося? Ніхто не може сказати... Іноді думає: «Ми з Жеромом входимо в депресивний період»: то у нас грип, то перелом, і нікому не відомо, хто з нас помре першим? Якщо вони іноді про це розмовляють, Жером посміхається у вуса:

— Ти ж знаєш, що жінки живуть довше, ніж чоловіки! Поховаєш мене ти!

— Це ще не скоро! — завжди заперечує Марселіна і простягає йому місцеву газету, розгорнуту на шпальті «Некрологи». Прочитай краще ось це...

— Навіщо мені це, якщо про мене там не написано?

— Дурнику... Поглянь, у якому віці тепер помирають: від дев'яноста до ста років... Сьогодні є навіть двоє столітніх...

Цього разу Жером зацікавився. Він роздивляється надруковані дрібними літерами оголошення. Справді: у них ще є запас, навіть у нього.

Вони обоє прагнуть ще трохи прожити.

Хочуть ще кохати одне одного.

Завтра вони їдуть на острів.

Сесіль приєднається до них пізніше.

Маріанна пакує у валізу речі для літньої відпустки. Копирсається в шафах, шухлядах і знаходить захований під купою білизни маленький чорний нотатник; вона не розгортала його від часу невдалої поїздки до Сентонжа на День всіх святих.

Невдалої, бо не зустріла Мішеля. Повернувшись до Парижа, не захотіла йому телефонувати, хоча спокуса була великою.

Бажання зателефонувати охопило її, немов ненажерливу жінку бажання їсти, коли увага послаблюється: вона опиняється наперекір собі у кондитерській, рука мимоволі береться за ручку холодильника, або ж не стримується і кусає банан, шоколадку, шматок хліба, що лежав де завгодно!

Й ось тоді, коли минала телефон і її розум був зайнятий іншим, вона зняла телефонну слухавку і машинально набрала знайомий номер... Вчасно відвела її від вуха, бо почула чоловічий голос: «Алло!».

Больовий спазм охопив її...

Якщо вже не дозволяє собі зателефонувати Мішелю і нікому не може вилити душу, то їй не залишається нічого іншого, як писати. Здається, це найкращий спосіб утішити свій душевний біль, подрібнивши його на слова, покритишити, немов зварене м'ясо!

Чи має їх потім спалити разом із рукописом? Чи піде з димом її любов? За умови, що перемішування жарин — не найкращий спосіб зберегти вогонь живим...

Байдуже: розгладивши обкладинку чорного зошита, Маріанна відкриває його на чистій сторінці і бере кулькову ручку.

Слова припливають швидше, ніж рука встигає записувати, — так, ніби її серце і тіло лише й чекали на це раптове висловлювання її почуттів:

«Якби хтось мені про нього щось розповів, то я б спитала у нього: «Який Мішель? Баньє?.. Це ім'я мені щось нагадує, але не знаю, що саме».

Я була розлучена вже більше року, коли нарешті звільнилася батькова квартира, й я вирішила покинути Ліль і переїхати до Парижа.

Переїзд завжди виснажує: шматочки твоєї плоті прилипили до

знайомих речей, навіть найбанальніших. Стара газова плита, яку я завжди хотіла замінити, але не наважувалася, стала врешті-решт моєю близькою подругою, з якою мені було неймовірно важко розлучатися. Я вважала себе дурепою, і в певному сенсі нечутливою: мені було важче покинути інтер'єр, шафи, звички, ніж розлучитися з чоловіком! Бо речі мені нічого поганого не зробили, чого не скажеш про чоловіка. Не маючи до нього по суті жодної претензії, усе ж почувалася на нього ображеною.

При цьому була майже веселою, життєрадісною. Це дивувало людей із мого оточення. Вони, мабуть, теж вважали мене «товстошкірою». Насправді я поверталася у свій підлітковий вік: схудла, їла мало і, ставши перед дзеркалом, із насолодою стискала руками свою талію, як робила це ще до заміжжя...

Крім того, не кохаючись після розлучення, я розлучилася з кількома «прилипалами», які, знаючи, що я вільна, могли стати мені обтяжливими; словом, знову стала «цнотливою».

Щойно переїхавши до старої батькової квартири, взялася її ремонтувати.

Мені хотілося, щоб усі стіни у ній були білими, крім спальні, для якої я обрала гобелен із дрібними квіточками. Лише тоді, коли наклеїли шпалери, збагнула, що вони були точною копією тих, що були в спальні мого дитинства у будинку моєї бабусі в Сентонжі.

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ